

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ της Δευτέρας

ΔΕΥΤΕΡΑ 10 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2020

Προγραμματισμός και master plan: Αναγκαία εργαλεία για το μέλλον των Υδατικών Έργων στη Θεσσαλία

Ο σχεδιασμός και ο έγκαιρος προγραμματισμός δεν υπήρξε ποτέ το δυνατό σημείο τόσο της κεντρικής διοίκησης όσο και των αυτοδιοικητικών φορέων, στους οποίους ο λαός ανέθεσε τη διαχείριση των κοινών ζητημάτων, από τα πιο σοβαρά και κρίσιμα έως τα μικρά καθημερινά.

Το πράγμα συνήθως γινόταν δυσκολότερο όταν η υποχρέωση του προγραμματισμού αφορούσε θέματα που υπερέβαιναν γεωγραφικά ή και διοικητικά όρια ενός μόνο φορέα (π.χ. ενός ΟΤΑ), όπως τα ευρύτερης σημασίας υδατικά έργα. Παλαιότερα βεβαίως για την έλλειψη συντονισμού υπήρχε δικαιολογία, δεδομένου ότι δεν είχαν ακόμη θεσμοθετηθεί σε όλες τις βαθμίδες της διοίκησης περιφερειακοί φορείς (π.χ. Ενώσεις Δήμων, Αιρετή Περιφέρεια). Σήμερα όμως τέτοιου είδους υστέρηση στον σχεδιασμό δεν δικαιολογείται.

Κάνουμε τις σκέψεις αυτές, γιατί το τελευταίο διάστημα, παράλληλα με τον διάλογο που διεξάγεται για τα έργα του Άνω Αχειλώου ή/και για νέα υδατικά έργα στη λεκάνη Πηνειού (που διαθέτει σημαντικές δυνατότητες για κατασκευή νέων έργων ταμείωσης) γίνεται και η προετοιμασία - προγραμματισμός για ένταξη έργων αξιοποίησης υδατικών πόρων στα νέα χρηματοδοτικά εργαλεία της Ε.Ε. (ΕΣΠΑ και Επιχειρησιακά Προγράμματα 2021-2027).

Από τη πληροφόρηση που έχουμε δεν υπάρχει ενιαία άποψη ούτε και ενιαίο διεκδικητικό πλαίσιο από το σύνολο των φορέων της Θεσσαλίας, για τα νέα έργα που θα προταθούν στο αρμόδιο Υπουργείο Οικονομίας και Ανάπτυξης. Την ίδια στιγμή που συμβαίνουν όλα αυτά, οι Θεσσαλοί πολίτες - μεταξύ τους και οι αγρότες - μη έχοντας την κατάλληλη ενημέρωση δεν ασχολούνται με

τα ζητήματα αυτά και φυσικά δεν ασκούν τη μαζική πίεση προς τους εκπροσώπους των φορέων τους (Περιφέρεια, ΠΕΔ, ΤΟΕΒ κλπ). Και φυσικά ο κάθε φορέας επιμένει σε αυτό που γνωρίζει καλύτερα, δηλαδή αποσπασματικές διεκδικήσεις έργων για την περιοχή του χωρίς ανάλογη τεκμηρίωση.

Αποτέλεσμα αυτής της πρακτικής είναι η αδυναμία υλοποίησης σημαντικών έργων, όπως αυτό π.χ. του Φράγματος Σκοπιάς (Παλιοδερλί) στον Ενιαίο Φαρσάλων (από τα πιο αναγκαία για την ευρύτερη περιοχή), το οποίο αντικειμενικά θα έπρεπε να είναι από τα πρώτα στη λίστα της διεκδίκησης, πλην όμως δεν έχει - εδώ και χρόνια - την απαιτούμενη οριστική μελέτη !.

Και να σκεφθεί κανείς ότι διαθέτουμε ήδη Σχέδιο Διαχείρισης Υδάτων Θεσσαλίας (ΣΔΥΘ), στο οποίο υπάρχουν προτάσεις για έργα που αξιοποιούν υδατικούς πόρους της Θεσσαλίας. Από τον κατάλογο των έργων αυτών (που μπορούν οι ενδιαφερόμενοι να βρουν στο ΦΕΚ ΤΒ 6482/29.1.2017) ενδεικτικά θα αναφέρω μόνο τα «δρομολογημένα» (Φράγμα Αγιονερίου Ελασσόνας και Δελφίων) και τα «πρόσθετα» (με μικρή ωριμότητα μελετών) όπως ο Ρουφράκης Τιτάνου, τα Φράγματα Νεοχωρίτη Τρικάλων, Παλιοδερλί Φαρσάλων, Καλούδας Ελασσόνας, κ.α.

Τα έργα αυτά και μόνο αυτά μπορούν στο μέλλον να ενταχθούν και να χρηματοδοτηθούν από ευρωπαϊκά προγράμματα, πλην όμως, παρά την πρόβλεψη - πρόταση του ΣΔΥΘ (2014 και 2017), τα τελευταία έξι χρόνια ουδείς ενδιαφέρθηκε να πιέσει τις εκάστοτε κυβερνήσεις, ούτε οι αρμόδιες υπηρεσίες (κεντρικές ή περιφερειακές) φρόντισαν να χρηματοδοτήσουν τις μελέτες, ώστε ορισμένα από τα έργα αυτά να «ωριμά-

* Του Κώστα Γκούμα

σουν», να ενταχθούν στο προσεχές ΕΣΠΑ και να ανακουφίσουν τα υδατικά ελλείμματα του κάμπου της Θεσσαλίας. Εξάρτηση στη γενική αυτή αδιαφορία αποτελεί η κοινή δράση κάποιων φορέων όπως η ΠΕΔ, το ΓΕΩΤΕΕ και η ΕΘΕΜ, που έχουν επανειλημμένα αναφερθεί στην ανάγκη εκπόνησης ενός ενιαίου - γενικού πλάνου υδατικών έργων (master plan), όπου εκτός από τον προσδιορισμό έργων, θα καθοριστούν κριτήρια προτεραιότητας, ώστε να αποφεύγονται λανθασμένες, ακριβές ή τοπικιστικές επιλογές.

Η απουσία διαμόρφωσης κοινών θέσεων και προτάσεων των θεσσαλικών φορέων προς την κεντρική εξουσία και η έλλειψη συνεργασίας των πολλών συναρμόδιων υπουργείων και υπηρεσιών, φαίνεται ότι θα καθορίσουν το αποτέλεσμα για τα μελλοντικά υδατικά έργα της Θεσσαλίας.

Να θεωρήσουμε άραγε ότι είναι αργά, έστω και αυτή την ώρα, για να συντονιστούν οι φορείς της Θεσσαλίας και να απαιτήσουν ένα σχεδιασμό βασισμένο σε ιεραρχημένα κριτήρια που οι ίδιοι θα πρέπει να θέσουν στην κεντρική διοίκηση; Να πιστέψουμε ότι η αξιωματική αντιπολίτευση (και όχι ο κ. Φάμελλος) έχει αντιληφθεί ότι τα πέντε χρόνια (ως Κυβέρνηση) επαρκούσαν για την ωρίμανση των αναγκαίων μελετών για τα κρίσιμα υδατικά ζητήματα της Θεσσαλίας; Να ευελπιστούμε ότι η κυβέρνηση και τα τοπικά πολιτικά της στελέχη θα αντιληφθούν ότι πριν περάσει το δεύτερο εξάμηνο διακυβέρνησης μας χρειάζεται επειγόντως ένας σχεδιασμός - master plan για τα υδατικά της Θεσσαλίας. Θα μπορούσαμε άραγε να περιμένουμε κάποιες πρωτοβουλίες από όλους; Η ζωή θα δείξει. Και όπως έλεγε και ο Καζαντζάκης «φοβέρα θέλει και ο θεός για να κάμει το θάμα του»...

* Ο Κώστας Γκούμας είναι γεωπόνος, πρ. Δ/ντής Εγγείων Βελτιώσεων, πρ. πρόεδρος ΓΕΩΤΕΕ/Κ.Ε.